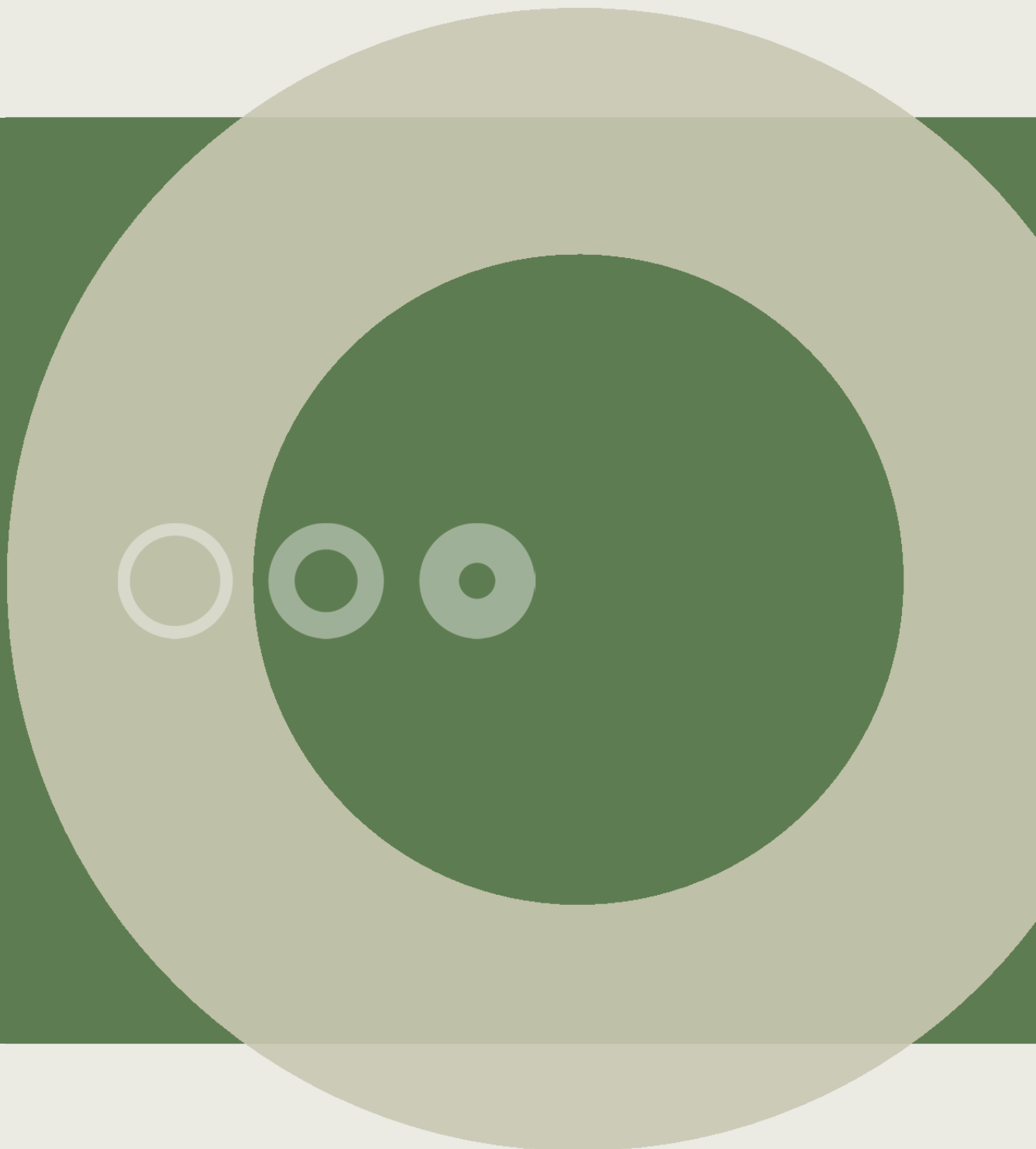

Prognose for planteproducenternes økonomiske resultater 2014-2016

December 2014

Indhold

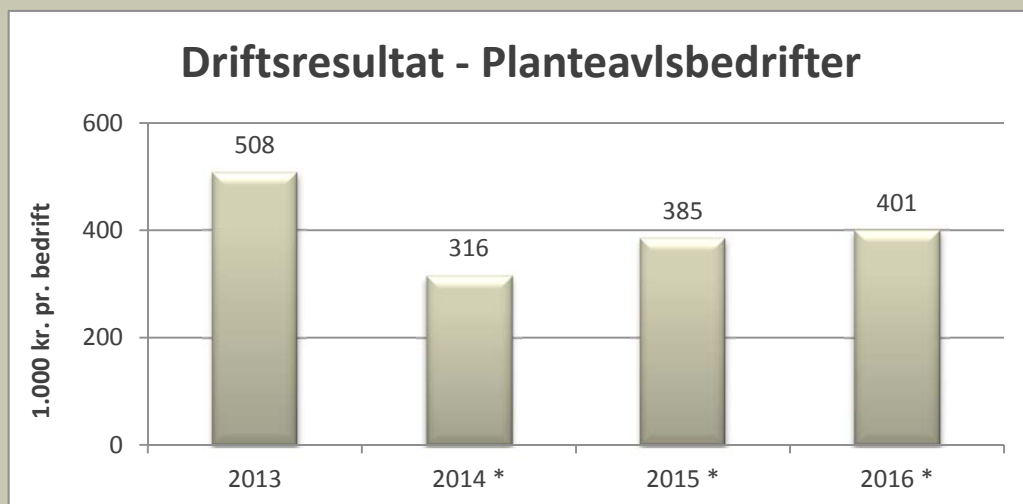
Sammendrag	2
Resultatopgørelse.....	3
Alle heltidsplanteavlsbedrifter	4
Planteavlsbedrifter inddelt efter størrelse	6
Den bedste tredjedel målt på driftsresultat	7
Likviditet, investeringer, gæld, finansiering og aktiver.....	7
Følsomhedsanalyse.....	8
Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger	9
Bilag 2: Datamateriale og definitioner.....	12

Sammendrag

Prognosen viser at den gennemsnitlige planteavlsbedrift opnåede et driftsresultat på 508.000 kr. i 2013. Der er tale om et fald i driftsresultatet på ca. 180.000 kr. pr. bedrift i forhold til det realiserede driftsresultat for 2012, hvilket primært skyldes et faldende niveau i afgrødepriser.

Prognosen for 2014 indikerer et fald i forhold til 2013 til 316.000 kr. pr. bedrift, som konsekvens af fald i afgrødepriser. Faldet for 2014 forventes fulgt af en mindre stigning frem mod 2015 og stagnerende niveau for 2016. Det skal fremhæves, at prognoserne for både 2015 og 2016 er forbundet med stor usikkerhed.

Ved vurdering af driftsresultatet skal man være opmærksom på, at driftsresultatet skal dække ejerens egen arbejdsindsats samt forrentning af egenkapitalen. For gennemsnitsbedriften var resultatet i 2013 næsten tilstrækkeligt til at dække disse poster. I 2014 er der ikke til dækning af disse poster.

Kontakt: *Landskonsulenterne Michael Højholdt T+45 8740 5394, M + 45 2171 7781, E mih@vfl.dk*
eller *Erik Maegaard T+45 8740 5577, M +45 2033 5651 E erm@vfl.dk*
Videncentret for Landbrug, Planter og Miljø

Tidligere prognoser

I oktober 2014 blev der udgivet en prognose over planteproducenternes forventede økonomiske resultater for 2014, 2015 og 2016. Prognosen i september 2014 var baseret på årsrapporter fra 899 bedrifter, der ud fra oplysninger fra Danmarks Statistik er sammenvæjet til at repræsentere alle heltids planteavlsbedrifter – svarende til 2.347 bedrifter. I nærværende prognose er anvendt samme datagrundlag angående årsrapporter.

En væsentlig årsag til ændring i driftsresultatet i 2014 i forhold til prognosen fra oktober ligger i at der i oktober-prognosen blev regnet med gennemsnitligt høstudbytte. Dette blev 6-9 % højere ifølge høstprognosen fra Danmarks Statistik.

I driftsresultatet indgår indtægter, som ikke direkte følger priserne på planteprodukter. Derfor omhandler årsrapporterne og dermed også prognoserne ikke kun økonomien i planteproduktionen, men giver et estimat over den samlede indtjening på heltidsplanteavlsbedriften.

Resultatopgørelse

Nærværende analyse indeholder en prognose over de forventede økonomiske resultater for planteproducenter. Analysen omfatter udelukkende heltidsplanteavlsbedrifter. I denne prognose indgår 899 årsrapporter for heltidsplanteavlsbedrifter. Disse er ud fra Danmarks Statistiks oplysninger om bedrifter i de forskellige størrelsesgrupper sammenvæjet til 2.347 bedrifter.

Ud fra indberettede årsrapporter for 2013 og forventede priser for 2014, 2015 og 2016 er der foretaget en fremskrivning af de forventede økonomiske resultater for årene 2014, 2015 og 2016.

Prognosen for 2015 og 2016 er behæftet med meget stor usikkerhed. De prisskøn, der er anvendt i prognoserne tager delvist udgangspunkt i de aktuelle priser, dog formodes kornprisen i 2014 og 2015 at ligge lidt højere end de helt aktuelle priser.

I 2013 regnskaberne var der på grund af en væsentlig forskel mellem prisen primo 2013 og ultimo 2013 en betydelig værdiændring. For den gennemsnitlige planteavlsbedrift udgør dette beløb en konjunkturedgang på 122.000 kr. I 2014 er priserne faldet, hvilket betyder at der forventes en konjunkturedgang for de beholdninger, der ligger på lager i slutningen af 2014. Dette er i prognosen skønnet til et fald på 155.000 kr. for 2014. Med de forudsætninger der er lagt ind i prognosen for 2015 og 2016 formodes der at ske en mindre stigning i priser på planteavlsprodukterne generelt, som ifølge prognosen vil give en positiv værdiændring i 2015.

Den væsentligste del af bruttoudbyttet (totalt 2.916.000 kr. pr. bedrift i 2013) kommer fra salgsindtægter, dvs. produktionsværdien af korn og andre salgsafgrøder (2.525.000 kr. pr. bedrift). I prognosen sammenholdes gennemsnitsbedriftens markudbytter med høstprognoserne fra Danmarks Statistik. Ud fra forholdet mellem udbytter på bedrifterne og høstprognosen beregnes forventet udbytte i 2014, 2015 og 2016 som et gennemsnit over de seneste 10 år. I prognosen fra oktober blev der ikke taget højde for høstens størrelse i 2014. I nærværende prognose indgår høstprognosen fra Danmarks Statistik. Høstprognosen udviser et udbytte, der er 6-9 % højere end det forventede udbytte for 2014. Dette har været med til at det forventede driftsresultat for 2014 bliver 183.000 højere pr. bedrift, end det skøn, der blev udarbejdet i september/oktober 2014.

Alle heltidsplanteavlsbedrifter

I tabel 1 vises produktionsomfang og hovedresultaterne for alle planteavlsbedrifter. I bilag 2 er redegjort for datagrundlaget for de regnskaber, der i 2013 danner udgangspunkt for prognosen.

Den "gennemsnitlige planteavlsbedrift", der indgår i nærværende analyse, omfattede i 2013 et dyrket areal på 182 ha - heraf var ca. 61 ha forpagtet.

Tabel 1. Resultatopgørelse for alle planteavlsbedrifter – heltid

	2013	2014 *	2015 *	2016 *
<i>Produktion:</i>				
Solgte slagtesvin	8	8	8	8
Hektar	182	185	189	193
1.000 kr.				
Bruttoudbytte	2.916	2.764	2.865	2.957
heraf andet	391	399	400	408
mark	2.525	2.365	2.465	2.550
Stykomkostninger	-824	-817	-795	-816
heraf andet	-75	-68	-66	-69
mark	-748	-748	-729	-747
Dækningsbidrag	2.092	1.947	2.069	2.141
heraf andet	316	330	333	338
mark	1.777	1.617	1.736	1.803
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.034	-1.058	-1.094	-1.128
Afskrivninger mm.	-363	-374	-367	-362
Resultat af primær drift	696	515	608	651
Afkoblet støtte	455	436	440	444
Finansieringsudgifter i alt	-642	-635	-663	-694
Driftsresultat	508	316	385	401
Heraf konjunktur, svin	-1	0	0	0
Heraf konjunktur, mark	-122	-155	61	5
Likviditet før investeringer	700	696	619	645

* Konjunktur omfatter primært værdiændringer på beholdninger. Realiserede gevinster eller tab indgår i driftsresultatet for 2013. På denne baggrund skal der tages forbehold for effekten på driftsresultatet af eventuelle realiserede kurstab for årene 2014-2016.

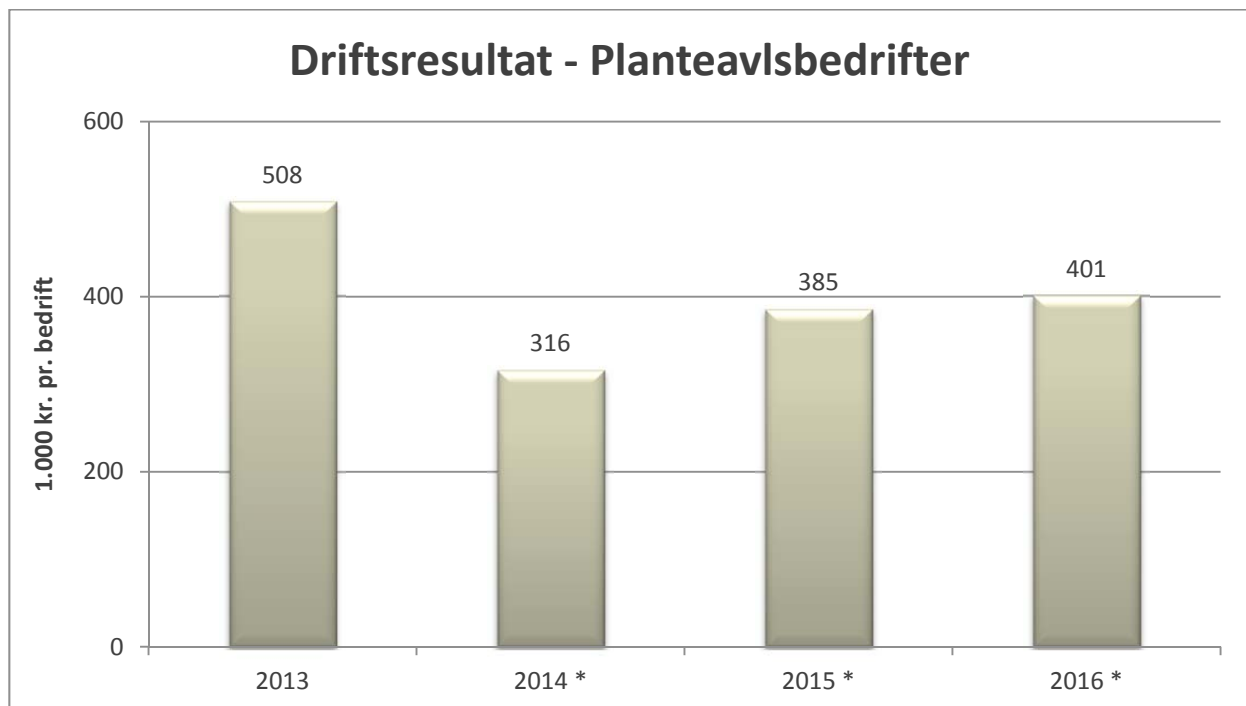
For 2013 indgår realiserede kurstab. Realiserede kursgevinster og kurstab opdeles i positioner i finansaktiver (typisk renteswaps) og gæld (typisk lån i fremmed valuta, f.eks. CHF). Hidtil har der i prognoserne været indregnet gevinst eller tab på gældssiden, beregnet ud fra indeværende års gevinst eller tab, mens der ikke har været indregnet gevinst eller tab på finansaktiver. Begrundet i den store usikkerhed i kursudviklingen i begge typer produkter, er det praksis, at der ikke indregnes kursgevinst eller kurstab for driftsprognoserne for 2014, 2015 og 2016, hverken for finansaktiver eller lån.

For gennemsnitsbedriften forventes et driftsresultat på 316.000 kr. i 2013. Dette beløb skal dække både forrentning af egenkapitalen og aflønning af egen arbejdsindsats. For den gennemsnitlige bedrift er der en egenkapital på godt 13 mio. kr. Med en forventet rente på 2 %, bør egenkapitalen forrentes med omkring 260.000 kr. Der er for den gennemsnitlige planteavlsbedrift således kun et meget beskedent beløb tilovers til

aflønning af eget arbejde. Hvis der ses bort fra forrentning af egenkapitalen er der til ejer aflønning kun 316.000 kr. For gennemsnitsbedriften skal der anvendes ca. 3.000 arbejdstimer (efter normen). Korrigeres for de arbejdstimer, der købes, svarer det til, at ejerens arbejdsindsats ligger på ca. 1.900 timer pr. år. Dette svarer til en aflønning af egen arbejdsindsats på ca. 166 kr. i timen i 2014. De tilsvarende tal for 2015 og 2016 vil blive på ca. 170 kr. i timen - igen uden der indregnes forrentning af egenkapitalen.

For de gennemsnitlige heltidsplanteavlsbedrifter er der realiseret en positiv likviditet før investering på 700.000 kr. i 2013. Dette skal sammenholdes med, at afskrivningerne i gennemsnit er på knap 400.000 kr. om året. Der er et beskedent overskud til at investere mere end afskrivningerne med mindre der kan optages yderligere lån. I prognoseperioden regnes med en gennemsnitlig investering på knap 700.000 kr. pr. år, der skal sammenholdes med afskrivninger på omkring 400.000 kr. pr. år. I investeringerne indgår, at den gennemsnitlige planteavlsbedrift udvides med 11 ha for hele perioden – heraf tilkøbes i gennemsnit 8 ha. Ud over investering i jord, er der således regnet med et beløb, der er på niveau med afskrivningerne. Konsekvensen af dette er at det er vanskeligt at opretholde produktionsapparatet på nuværende niveau for gennemsnitsbedriften.

Figur 1. Udvikling i driftsresultater – gennemsnit for alle planteavlsbedrifter

Planteavlsbedrifter inddelt efter størrelse

I tabel 2 ses driftsresultaterne for planteavlsbedrifterne inddelt efter arealtilliggende.

Tabel 2. Driftsresultat for planteavlsbedrifter afhængigt af arealtilligendet

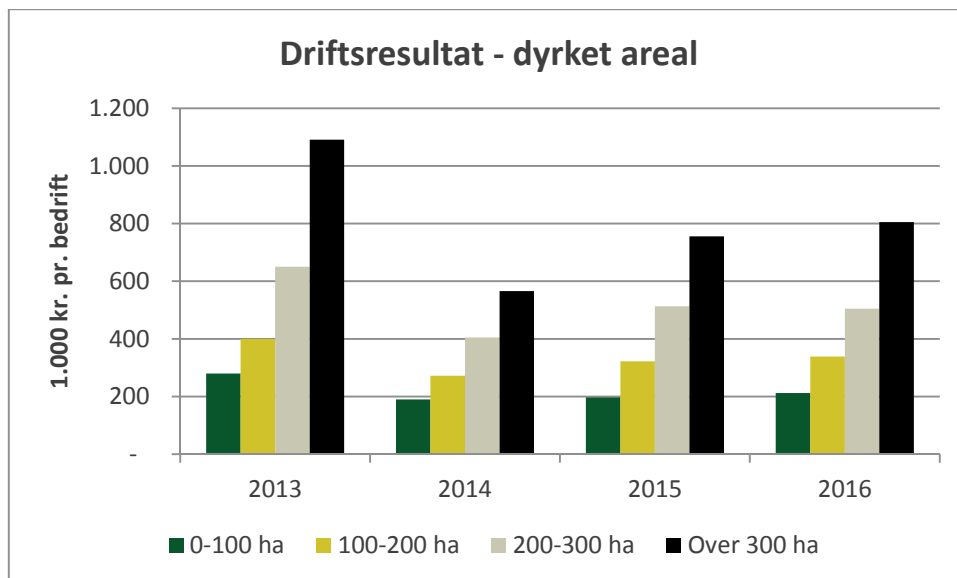
	Antal bedrifter	Gns. areal i 2013	2013	2014	2015	2016
Arealtiliggende			Driftsresultat i 1.000 kr. gns. pr. bedrift			
0-100 ha	512	70	280	190	197	212
100-200 ha	1.123	146	400	272	322	339
200-300 ha	397	240	650	405	513	505
Over 300 ha	315	448	1.091	566	756	805
Alle	2.347	186	508	316	385	401

Ved vurdering af resultaterne i tabel 2 skal man være opmærksom på, at gruppen over 300 ha har forholdsvis store indtægter fra andet husdyrhold og andre landbrugsindtægter, men stadig med planteproduktionen som hovedproduktionsgren - jf. bilag 2: Afsnit om Datamateriale. Disse øvrige indtægter vil ikke følge kornpriserne på samme måde som indtjeningen fra de lidt mindre bedrifter, der i højere grad hovedsageligt har indtjening fra planteavl. Resultaterne siger således ikke alene noget om, hvad indtjeningen i planteavl er, men hvad planteavlsbedriften har som driftsresultat for alle aktiviteter.

Ses der på det gennemsnitlige driftsresultat over perioden 2013 – 2016, forventes de mindste bedrifter at opnå et gennemsnitligt driftsresultat på 220.000 kr. pr. år.

For de største bedrifter ser det ud til, at det gennemsnitlige driftsresultat for perioden 2013-2016 vil være på godt 800.000 kr. Det er som gennemsnit over alle 4 år kun godt 70 % af resultatet i 2013.

Figur 2. Driftsresultater afhængig af dyrket areal

Den bedste tredjedel målt på driftsresultat

Bag gennemsnitstallene i de foregående afsnit ligger store spredninger. I tabel 3 vises driftsresultaterne inkl. prognose for de ejendomme, der i 2013 var blandt den bedste tredjedel målt på driftsresultat.

Tabel 3. Opdeling efter driftsresultat

	Areal i 2013	2013	2014	2015	2016
	ha	Driftsresultat i 1.000 kr.			
Bedste tredjedel	238	1.450	1.107	1.241	1.264
Gennemsnit alle	182	508	316	385	401
Forskel mellem bedste tredjedel og gennemsnit	56	942	791	856	863

Den tredjedel af bedrifterne, der opnåede det bedste resultat i 2013, dyrkede 56 ha mere end gennemsnittet og opnåede i 2013 et driftsresultat, der var 942.000 kr. bedre end gennemsnittet. Over en fireårig periode forventes den bedste tredjedel af bedrifterne at opnå et driftsresultat, der er mere end 850.000 kr. om året bedre end gennemsnitsbedriften. Da de bedrifter, der har de bedste resultater, er noget større end gennemsnittet af alle bedrifter, er forskellen ikke helt så stor, som det kunne tyde på. Man skal dog være opmærksom på, at der er tale om gennemsnittet af bedste tredjedel, og at en del bedrifter dermed har opnået et resultat, der er bedre end knap 1,5 mio. kr. i 2013.

Likviditet, investeringer, gæld, finansiering og aktiver

Investeringerne var i 2013 på godt 1.100.000 kr. og er faldet lidt fra 2012 til 2013. Investeringerne forventes med udsigten til den lave indtjening at ligge på et lavere niveau i prognoseperioden. Afskrivningerne forventes at ligge på 400.000 kr. pr. år. Der er tale om en mindre udvidelse af arealet på gennemsnitsbedriften med mellem 2-5 ha pr. år, hvoraf ca. en tredjedel forpagtes og resten købes. De investeringer, der forventes, kan imidlertid kun gennemføres, hvis der er mulighed for at optage yderligere lån. For gennemsnitsbedriften vil det være vanskeligt at overleve økonomisk i 2015 og 2016 uden at kunne optage lån til dækning af underskuddet.

Heltidsplanteavlsbedrifterne havde i 2013 i gennemsnit en gæld på godt 17 mio. kr. og en egenkapital på godt 13 mio. kr. Egenkapitalen forventes at kunne fastholdes under forudsætning af, at jordværdierne holder det nuværende niveau.

Ca. 70 % af gælden ligger i variabelt forrentede lån, heraf 21 % i realkreditlån i danske kroner, 44 % i realkreditlån i euro og 5 % i finansielle lån i pengeinstitutter.

Følsomhedsanalyse

For at vurdere prognosernes følsomhed over for centrale parametre er der gennemført en følsomhedsanalyse for konsekvensvurdering af ændring af afgrødepriser og rente. Der er opstillet scenarier for de forventet mest sandsynlige salgspriser på afgrøder og for renteutvikling. Beregningerne er gennemført for den gennemsnitlige planteavlsbedrift. I tabel 4 ses, hvordan driftsresultatet forventes at blive i 2015 for den gennemsnitlige planteavlsbedrift, ved ændrede priser på hvede og byg.

Tabel 4. Driftsresultat afhængig af afgrødepris og rente – resultater for 2015

		I 1.000 kr.	
Gens. planteavlsbedrift	Parameter i 2015	Driftsresultat i 2015, gennemsnit	Ændring af driftsresultat i forhold til grundscenariet
"lav" afgrødepris	Priser på hvede og byg reduceret med ca. 25 %	154	-231
forventet afgrødepris		385	-
"høj" afgrødepris	Priser på hvede og byg øget med ca. 15 %	524	+139
"lavere" rente	Renten falder med 0,2 procentpoint	429	+44
forventet rente		385	-
"højere" rente	Renten stiger med 0,2 procentpoint	343	-42

Beregningerne viser, hvor følsomme bedrifterne er overfor prisudsving i hvede- og bygpriserne. Renten har også betydning for resultatet, men ikke i helt samme omfang som priserne. Der er dog store variationer mellem de enkelte bedrifter og mellem grupper af bedrifter.

I den nuværende situation med ekstraordinær stor usikkerhed pga. i krisen i Ukraine – er det meget vigtigt at forholde sig til følsomhed i prognoserne. Det er samtidig vigtigt at sikre sig mod yderligere prisfald på afgrøderne ved at konsolidere og kun investere i aktiver, der giver et positivt afkast.

For de bedrifter der opnåede de bedste resultater i 2013 (i tabel 3 benævnt Bedste tredjedel) vil driftsresultatet med den lave pris på korn blive reduceret i 2015 fra 1.107.000 kr. pr. bedrift til 889.000 kr.

For den tredjedel af bedrifterne, der har de laveste resultater forventes et driftsresultat som gennemsnit på -362.000 kr. i 2015. Selv med den høje kornpris i 2015 vil driftsresultatet kun blive forbedret med ca. 100.000 kr. og altså ikke nær nok til at skabe balance i økonomien.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen for 2014 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

Tabel 1: Prisforventninger**

	2010	2011	2012	2013	2014*
Bytteforhold					
Hele landbruget	96	101	103	104	97
Mælkeproducenter	100	102	98	104	107
Svineproducenter	97	99	103	101	96
Planteproducenter	93	105	106	107	95
Mælkeproduktion					
Mælkepris (kr./kg. standard mælk)	2,37	2,64	2,56	2,92	2,98
Mælkepris (kr./kg. økologisk)	2,97	3,22	3,09	3,45	3,53
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	3,00	3,50
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	1,00	-1,00	1,00	0,00	1,75
Oksekødproduktion					
Oksekød – ældre køer (281-300)	13,65	16,54	20,46	20,70	17,63
Svineproduktion					
Svinekød (kr./kg.)	9,83	10,68	11,85	11,94	10,93
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	337	358	394	398	376
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	203	211	232	230	221
Grise pr. årssø	28,1	28,8	29,6	30,0	30,4
Planteproduktion					
Foderhvede (kr./hkg.)	98	145	155	155	126
Foderbyg (kr./hkg.)	94	142	154	147	118
Foderbyg, økologisk (kr./hkg)	165	234	239	222	201
Maltbyg (kr./hkg.)	101	167	170	160	136
Raps (kr./hkg.)	229	331	346	323	262
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	112	129	100	174	100
Soyaskrå (kr./hkg.)	230	248	274	315	298
A-bl. 16 pct., økologisk	249	287	319	345	312
C-bl. 30 pct., økologisk	352	382	397	431	401
Foderhvede (kr./hkg.)	105	154	172	166	135
Foderbyg (kr./hkg.)	103	154	171	158	131
Foderbyg, økologisk (kr./hkg)	200	277	270	274	216
Rapsskrå (kr./hkg.)	134	159	181	222	193
Gødning (indeks)	161	189	190	196	189
Dieselolie (øre/l)	507	625	676	653	629

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer.
Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

** Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter.

Prognoserne offentliggøres næste gang:
Fredag den 22. maj 2015
Fredag den 11. sept. 2015
Torsdag den 20. jan. 2016

Af konkurrenceretlige årsager er prisprognoserne for 2015 og 2016 udeladt. Disse indgår dog fortsat i Landskalkuler i Ø90, i Mark Online og DMS. Udvalgte abonnenter til Landbrugsinfo har dog adgang til prognosepriserne for 2015 og 2016 direkte i www.farmtal.dk.

Salgspriser

Svinenoteringen

Der forventes en lavere notering i 2015 end i 2014, hvilket skyldes en forventet stigning i udbuddet af svinekød såvel i EU som uden for EU. I EU tyder de seneste svinetællinger på, at der for 1. halvår 2015 er udsigt til lidt højere slagtninger end året før. Uden for EU har svineproducenterne i USA, Canada, Brasilien og Rusland alle oplevet rekordindtjening i 2014 og har dermed udsigt til stigende svineproduktion i 2015. Hertil kommer, at effekten fra svinesygdommen PEDV er aftagende i USA, hvilket også vil medvirke til et øget amerikansk udbud af svinekød i 2015.

Ovenstående prognose er udarbejdet under forudsætning af et fortsat lukket marked i Rusland for fødevarer fra EU. Såfremt det russiske marked igen åbnes, kan der forventes et højere prisniveau end i prognosen.

Mælkeprisen

Prisen på mælk i EU følger verdensmarkedet, som domineres af få store udbydere og få store importører. Det gør verdensmarkedet følsomt overfor disse aktørers ageren.

Markedet er i øjeblikket præget af ubalance mellem udbud og efterspørgsel. Udbuddet steg kraftigt i slutningen af 2013 og i starten af 2014 som følge af meget høje mælkepriser, der var foranlediget af voldsomme opkøb fra Kina. I august indførte Rusland importforbud for varer fra en række lande. Det ramte EU's mælkesektor hårdt, da 28 % af EU's mejeriekспорт går til Rusland. Samtidig stoppede Kina meget brat sine opkøb. Det er disse forhold, som har bevirket meget store fald i mælkeprisen, og det er også disse forhold, som vil præge markedet i 2015.

Priserne på mejeriprodukter er faldet kraftigt og Arla meddelte i forbindelse med den seneste prissænkning med virkning fra december, at man ikke kunne afvise, at der kan komme yderligere prisfald. Markedet ventes således at være negativt i et godt stykke ind i 2015.

Kvoternes afvikling er en yderligere joker i relation til udviklingen i 2015. Nogle lande har forberedt sig på at producere mere mælk fra april, og det vil de sandsynligvis ikke afvige fra, selvom mælkeprisen er lav. Kommer der mere mælk på et marked, som i forvejen er presset, vil priserne blive presset yderligere nedad. Der er derfor en reel risiko for, at mælkeprisen kan blive endog meget lav i 2015. Markedet vil vende, men det er usikkert hvornår. Kina ventes at komme tilbage i andet halvår af 2015, mens det er mere usikkert, hvornår Rusland ophæver importforbuddet mod fødevarer fra EU. Hvornår de to lande kommer tilbage vil have stor betydning for prisudviklingen.

Afgrødepriser

Kornpriserne er inden for den sidst måned steget ca. 10,- kr. pr. Hkg og ligger på omkring 110-112,- kr./Hkg. Deri forventes en mindre prisstigning primært på foderbyggen i 1. og 2. kvartal 2015.

Den store sojåhøst har ikke medført at sojaprisen i det fysiske marked er blevet justeret ned. Der var en forventning om at prisen vil være omkring 280-290,- kr. men det viser sig, at prisen igen er over de 300,- kr. og nærmer sig de 305,-310,- kr. Der er dog fortsat en formodning om, at prisen i marts-maj vil falde, når den sydamerikanske høst begynder at komme til Europa.

Købspriser

Vedr. *afgrødepriser* – se ovenfor.

Gødningspriserne er steget siden november 2013. Herfra forudsættes gødningsprisen at holde sig uændret i den nærmeste fremtid. Priserne på bl.a. naturgas er indtil nu, her i 2014, på omkring 1,90 kr./Nm³ et fald fra henholdsvis 2,54 kr./Nm³ i 2013 og 2,28 kr./Nm³ i 2012. En af årsagen til, at der ikke ses et prisfald er bl.a., at produktionen i Ukraine har været yderst begrænset på grund af den politiske uro, der er i landet.

Det forventes, at priserne på **bekæmpelsesmidler** vil ligge nogenlunde stabilt på 2014-niveauet i hele prognoseperioden. Priserne på **reparation og vedligeholdelse** samt **tjenesteydelser** forventes generelt at følge den almindelige pris- og lønudvikling.

Konjunktur og renter

Den globale vækst bevæger sig stadig i et lavt tempo, og væksten viser mod slutningen af 2014 fortsat ingen tegn på opblomstring. Der forekommer dog større regionale forskelle. Hovedscenariet for fremskrivningen og prognosen er en svag, men positiv vækst i den globale økonomi i hele prognoseperioden. Deflation er i stigende grad et tema i Europa.

USA's økonomi viser momentum, men ikke i lige linje. Væksten er tæt på vækstpotentialet, blandt andet på grund af massiv stimulans fra Den amerikanske centralbank (FED) i form af massive likviditetsudpumpninger og nul-renter. FED's likviditetsprogram er nu afviklet, men de lave renter fortsætter. Renteforhøjelser ventes fortsat tidligst i 2015 under forudsætning af, at ledigheden fortsætter med at falde, og at inflationen stiger.

I Kina aftager væksten lidt, men økonomien styres stramt for at undgå en for hastig vækstnedgang. Det forventes, at den statsstyrede økonomi fortsat kan opretholdes på et niveau svarende til 7-7,5 pct. De største risici i kinesisk økonomi er overbyggeri samt et skrøbeligt parallelt kreditmarked. Japan kæmper med afmatning trods en voldsom ekspansiv pengepolitik. Væksten forventes dog opretholdt en tid endnu.

Den største risiko pt. er risikoen for deflation i euro-området, hvilket kan medføre både længere og dybere økonomisk nedgang. Den Europæiske Centralbank (ECB) udfører kraftig pengepolitisk stimulans med renter og likviditet og overvejer endnu større intervention. Også Ukraine-konflikten mellem Rusland og Vesten, islamisters fremmarch nær olierige områder i Mellemøsten og den endnu uløste gældskrise i Europa skaber usikkerhed og kan give større markedsudsving. De sydeuropæiske lande oplever trods gældskrisen lidt større tillid, hvilket har styrket euroen og reduceret rentespændene i euro-området. Kronen har stadig status som "flugtvaluta" på grund af de relativt favorable makroøkonomiske balancer i Danmark.

Tabellen viser, hvilke renteforudsætninger fremskrivningen og prognosen bygger på.

Tablet 2: Renter inkl. bidrag mv.

	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,16	4,78	5,02	4,88	4,88	4,98
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,41	2,11	1,86	2,05	2,25	2,45
Realkredit, flex, euro	1,87	2,21	1,95	1,71	1,91	2,11	2,31
Finanslån, valuta	4,86	5,37	5,86	5,81	5,85	5,95	6,15
Kassekredit, dkr.	6,50	7,04	7,42	7,47	7,51	7,61	7,81
Banklån, dkr	5,67	5,72	5,97	6,11	5,92	5,92	6,02

* Prognose fra Videncentret for Landbrug

Bilag 2: Datamateriale og definitioner

Datamateriale

Udarbejdelsen af prognosen sker ud fra historiske regnskabsresultater samt forventede ændringer i produktion, effektivitet, købs- og salgspriser, investeringer og finansielle forhold m.v.

Prognosen er baseret på de endelige vejede regnskabsresultater for 2013 i økonomidatabasen, men korrigeret for udvikling i regnskabsresultater for de regnskaber der er indberettet for 2013. Regnskabsresultaterne er repræsentative for alle heltids planteavlsbedrifter, idet de er vejede op til det samlede antal heltidsplanteavlsbedrifter, der var i 2013 i Danmark i henhold til Danmarks Statistisk landbrugstælling.

I de endelige vejede resultater for 2013 indgår 899 regnskaber, der er vejede op til at repræsentere 2.347 landbrugsbedrifter.

Bedrifterne, der indgår, har et normtimeforbrug på mindst 1.665 arbejdstimer pr. år og mindst 50 % af standardomsætning hidrører fra planteproduktionen.

Indkomstprognoserne for 2014-2016 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2013 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår ovenfor.

Klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ) er baseret på EU's standarddefinitioner om dette. Grundprincippet er, at mindst 50 % af omsætningen skal komme fra en bestemt driftsgren, for at bedriften tilhører denne driftsgren.

Definitioner

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standardoutput over 15.000 euro.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Likviditetsoverskud/-behov: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger minus faktiske investeringer.

Afkast af investeret kapital: (Resultat af primær drift plus EU-støtte plus anden virksomhed plus nettoforpagtning minus ejerløn) divideret med (nettorentebærende gæld plus egenkapital (investeret kapital)).

Indtil juni 2013 har Afkastningsgrad og Lønningsevne været anvendt til at vise indtjeningsevnen i landbruget. Disse erstattes nu af "Afkast af investeret kapital", da dette nøgletal giver bedre overensstemmelse mellem det afkast, der måles, og den kapitalindsats, afkastet måles i forhold til. Derudover medtages kun den del af kapitalen i nævneren, som kræver et afkast – den forpligtende kapital - dvs. nettorentebærende gæld og egenkapitalen. For det tredje er der bedre sammenlignelighed over til virksomheder i andre brancher. Afkast af investeret kapital giver således samlet set et godt billede af landbrugets evne til at forrente den indsatte kapital.

Bytteforhold

Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2011-2013, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2011-2013 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2011-2013 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økonomi

Agro Food Park 15   T +45 8740 5000
Skejby   F +45 8740 5010
DK 8200 Århus N   vfl.dk